

in v teh krasnih, kakor dva studenca jasnih oči h je utonilo moje srce. Hotel sem vstati, ali rana me je hudo zaskelala. O kako me je nežno prosila, naj ležim mirno ter se naj vsaj v boleznih varujem. Vprašal sem jo torej, kje da sem? „V hiši poljskega plemenitaša ste, toda zdaj le mirujte, da kmalu zopet okrevate“ in potem je zbežala iz sobe. Malo nato je prišel k meni še čvrst, pa resnoben poljski plemenitaš, Jadvige oče, in z njim sem se razgovarjal dolgo in prijateljsko. Ali neka čudna senca je spreletela njegov, sicer mili obraz, ko sem mu dejal, da sem rodod Rus.¹⁾ Iz tega, kako se je vedel in kako je govoril, sem spoznal, da ni navadni brezbrizni kmečki plemenitaš, temveč jako izobražen in iskren narodnjak. Ali ona devojka od tistega časa, ko sem se po onem usodnem padcu zopet zavedel, ni prišla več k meni, dasi sem mislil nanjo vsak hip. Le zgovorna in prijazna starka mi je od nje donasala marsikake priboljške. Ko pa sem nekoč dobil od nje poljsko knjigo, sem videl, da je bila v nji pesem „Molitev“ od Mickiewicza,²⁾ v kateri prosi dični pesnik, naj Bog kaznuje krute morilce Poljske, ki je vsa s solzami skoro da premočena.

Novice.

— **Osebnosti vesti.** Sekcijski svetnik v trgovinskem ministrstvu g. dr. Edvard Urbantschitsch je imenovan ministerijalnim svetnikom. — Imenovani so: davčni pristav g. Josip Vardjan davčnim kontrolorjem, davčni pristav gospod Jakob Milavec davčnim oficijalom, davčni praktikant gospod Rajko Mlejnik in pomorski podčastnik gosp. Matevž Habjančič za davčna pristava. — V področju graškega poštne in brzojavnega ravnateljstva so imenovani poštnim asistentom sledeči praktikantje: Pavel Marčič za Maribor, Karol Pšeničnik in Jaroslav Novotny za Zidan most in S. Hrovatin za Ptuj. — V ministrstvu notranjih del službujoči okrajni glavar, gosp. Markvart baron Schönberger, je dobil naslov in značaj deželnovladnega svetnika.

— **Učiteljske vesti.** Deželni šolski svet je imenoval za nadučitelje na sedanjih svojih mestih gg.: Fr. Kutnarja v Žužemberku, Jakoba Stuparja na Brdu, Vinkota Berčeta v Št. Janžu in Fr. Škulja v Tržiču. Gosp. Fran Punčuh v Vipavi je imenovan nadučiteljem v Vrhpolju. Definitivni sta postali gđe. Frančiška Martinčič v Vrbovem in gđe. Ana Tome, ki pride iz Blok v Stopič. Na lastno prošnjo so premeščeni gđe. Terezija Bole iz Vrabč v Vrhpolje, gosp. Fran Reiniger iz Kočevja v Drago, in nadučitelj v Mošnjah g. Ignacij Rozman v Veliki Podlog. Učitelj v Starem trgu pri Ložu g. Gašpar Gašparin je šel v pokoj. Šolskemu vodji

¹⁾ Poljaki strupeno sovražijo Ruse, ker domnevajo, da so oni provzročili propad poljskega kraljestva. »Moskva« (kar pomeni splošno Rusa, ker je bila Moskva svoje dni glavno mesto Rusije in še zdaj velja Rusom kot sveto mesto) je najhujša psovka med Poljaki. Dasi je carica Katarina II. zadala smrtni udarec poljskemu kraljestvu, prvi in pravi vzrok so bili vendar Poljaki sami, predvsem pa njih plemenitaštvo.

²⁾ Adam Mickiewicz, najslavnejši pesnik poljski in slovanski sploh, se je rodil dne 24. decembra 1798 v Novgorodku v Litvi, umrl 28. novembra 1855 v Carigradu.

v Črnomlju gosp. Franu Šetini je bilo na podladi inspeksijskega poročila izrečeno priznanje.

— **Odbor za napravo obleke** ubogim šolskim otrokom ljubljanskih mestnih šol naznanja, da se bode razdelitev vršila v nedeljo dne 14. decembra ob 11. uri dopoldne v telovadnici I. mestne deške ljudske šole (Komenskega ulice) Odbor izreka vsem p. n. dobrotnikom najtoplejšo zahvalo in vabi najljudnejše k razdelitvi.

— **Električna železnica.** Včeraj je bil komisijonalni ogled proge in je bilo sklenjeno, da se postajališče pred vojaškim skladiščem na Dunajski cesti opusti in da bo odslej postajališče samo pri pošti.

— **Prešern v Volapüku.** Prijatelji Volapüka imajo svoje posebno glasilo. V tem listu je priobčil gosp. Fr. Pokorn v Ljubljani zdaj zopet nekaj prevodov Prešernovih pesmi.

— **Hvalevreden čin krške občinske hranilnice.** Krška občinska hranilnica je pričela razposojevati proti navadnim obrestim denar vsem onim vinogradnikom, ki svojega vinskega pridelka ne morejo takoj prodati, da se jim na ta način vsaj za nekaj časa pomore iz denarnih stisk. Dotičnik mora vrniti posojeno mu vsoto, kadar vino proda, vsekakor pa ob določenem roku. Tako bodo vinogradniki lažje čakali s prodajo, dokler kupčija ne postane boljše. Posojilo dobivajo tudi vinogradniki iz drugih krajev. — To je sicer dobro, toda ustanovitev okrajne vinarske zadrage bi bila še bolj na mestu.

— **O zavarovanju zasebnih uradnikov za starost in onemoglost** in nedeljskem počitku v odvetniških in notarskih pisarnah se nam poroča: Ti vprašani je državni poslanec vitez pl. Berks zopet sprožil. Vsled inicijative društva, slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju je prve dni tega meseca opozoril načelnika socijalnopolitičnega odseka dr. Grossa, da je že preteklo poldrugo leto, kar se je predložil načrt postavi o zavarovanju zasebnih uradnikov; rekel mu je, da nikakor ne gre, da bi tako važna stvar v odseku zaspala, to tembolje, ker je v širših krogih obudila upanje na ugodno rešitev. Nadalje se je tudi predložil socijalnopolitičnemu odseku predlog zaradi uvedanja nedeljskega počitka v odvetniških in notarskih pisarnah. Vprašal je torej načelnika socijalnopolitičnega odseka, če je isti voljen potrebno ukreniti, da bodeta te dve zadevi kmalu rešeni. Načelnik tega odseka, dr. Gross, izgovarjal se je na poročevalca dr. Fořta. Dr. Fořt pa je trdil, da bode o prvi zadevi poročal, kakor hitro mu bodo to dopuščale razmere v zbornici, zlasti ker je vprašanje o zavarovanju za starost in onemoglost itak tudi točka o čeških spravnih predlogih. Glede nedeljskega počitka je pa poročilo izgotovljeno, ter tudi že na dnevnem redu in se bode o njem razpravljalo, kakor hitro mine sedanji kritični položaj v zbornici.

— **Žalosten slučaj.** Župnik gosp. Strnad v Bistrici, občina Pulst na Koroškem in njegov kapelan g. Tomo Mažek nista bila prijatelja. Nedavno tega se je župnik gosp. Strnad, ko je pri maši zavžil vino, hipoma nezavesten zgrudil. Šele tekom nekaj ur se je zavedel. Izkazalo se je, da je bilo mašno vino zastrupljeno. Listi poročajo, da je sodišče dalo kapelana gosp. Mažeka zapreti, ker leti nanj sum, da je vino zastrupil.

— **Umrla** je v Krškem gospa Marija Premrou, soproga e kr. notarja v Kobaridu in hčerka g. dr. Mencingerja. Umrla je še v cvetoči mladosti in kdor jo je poznal, moral jo je spoštovati in čislati radi njenega milobnega in rahlega srca. Prav zlata ljubezen vezala jo je z očetom, in kakor poznamo vzornega rodoljuba, bo komaj prenesel udarec, kojega mu je prizadela smrt jedine hčerke, ki je morala tako zgodaj usahniti Blagemu možu in celi prečastiti njegovi obitelji naše najodkritosrčnejše sočutje!

— **Saltomortale pred naborno komisijo.** Pri Židanu je bil te dni naknadni nabor, na kateri je prišel tud-

neki mladenič iz Galicije. Zali in lepo rasli dečko je stopil pred komisijo, a ko je bil potrjen, je napravil pred celo resno komisijo saltomortale, da se je stresla Židanova hiša. Seveda so vsi člani udarili v smeh, ker se na naboru kaj tacega pač še ni primerilo. Potrjeni fant je po poklicu akrobat.

— **Na smrt obsojen.** Celjsko porotno sodišče je obsodilo na vislice ondotnega prodajalca južnega sadja Pungračiča, ki je 20. septembra letos ustrelil svojo priležnico Persolio. Do zadnjega trenutka je trdil, da so ju med potjo na sejem v Šoštanj napadli roparji, ter njegovo spremljevalko ustrelili.

— **Cigani — roparji.** Cigana Müller in Seeger sta dne 17. septembra t. l. oropala nekega Fr. Drauschbacherja na cesti med Mislinjem in Pamečami pri Slovenjem gradu za 7 kron 10 vin., tobak, pipo in steklenico zdravila. Celjski porotniki so obsodili oba cigana na 10 let težke ječe.

— **Nevaren slepar.** Dunajska policija je prišla zelo nevarnega sleparja, Jurija Paetza, bivšega graščaka Rattenberga pri Judenburgu, ki pa je grad zapravlil, potem pa se že skoraj 20 let živel zgolj od zelo rafiniranih sleparij. Ko je presedel 10letno ječo zaradi sleparij v Švici je prišel na Dunaj ter se kot „grof Janos Bethlen“ bogato oženil. Ženino doto je v par letih zapravlil ter ženo spodil. Potem se je ženil pri neki udovi hišni posestnici ter ji zvalil 58.000 kron, češ, da ima tovarno na Ogrskem, ki jo hoče razširiti. Zopet je presedel eno leto ječe. Na to se je podal v Budimpešto, kjer je kot „markiz de Briault“ igral veliko ulogo. V najemu je imel celo vilo ter sploh knežje živel. Zaročil se je s hčerjo bogatega trgovca, a preden je prišlo do poroke, je trgovec sleparja spregledal.

— **Salomonska rešitev.** Z Dunaja poročajo, da misli minister za železnice rešiti vprašanje o dvojezičnih napisih tako, da povsod tam, kjer so bili kaki prepiri radi dvojezičnih napisov, sploh ne bo za sedaj nikakega napisa. Če bo gospod minister držal to besedo, izginejo kmalu vsi napisi na železnicah po Slovenskem, ki so povsod na prvem mestu nemški in laški še celo tam, kjer ni Nemcev in Lahov.

Pariška zastavljavnica je imela l. 1900 56,264.373 frankov dohodkov. Zastavljalci so vplačali 3,456.790 frankov obresti in pristojbin. Na 1,119.888 zastavljenih predmetov se je izposodilo 35,846.066 frankov ali povprečno na predmet 35.18 fr. Povprečno se zastavi vsako leto 350.000 žepnih ur in 60.000 poročnih prstanov. Kakor hitro nastopi hladnejši čas, prihajajo zastavljenci trumoma po posteljne odeje in toplejšo obleko ter prinesejo letno. Biciklov se zastavi vsak mesec nad 6000.

— **Sina je ugriznil** praški delavec Franc Lisner pred malo dnevi, ko se je, prišedši zvečer domov, začel prepirati s svojo ženo. Za mater se je potegnil sin Lisnerjev kočijaž Vaclav, in v togeti ga je za to njegov oče ugriznil v desno lice.

— **Orožne vaje pri deželni brambi** bodo letos delali vsi v deželno brambo potrjeni mladeniči letnikov 1893, 1894, 1895, 1897, 1898 in 1900 ter oni letnika 1902, ki niso bili pri vajah nad 16 tednov, ter nadomestni rezervniki letnikov 1896, 1899 in 1892 ter oni letnika 1903, katerih dosedanje vaje ne znašajo nad osem tednov.

— **Volkovi v peštanski okolici** so se prikazali v zadnjih dneh. Hud mraz jih je prignal iz planin v doline. Enega volka so ustrelili, po dolgosti meri 2 m.

— **Suspenzija volilne pravice za cel volilni okraj.** Ogrska zbornica je te dni sklenila, da se za celo legislativno dobo odvzame volilna pravica okraju Czongrad, ker so se ob volitvi liberalca Barosza godile tolike sleparije, da je bila volitev razveljavljena.

— **Drage smodke.** Iz knjige Maksa Falka, šef-urednika „Pest. Lloyd“, ki jo je imenoval „Značilne črte“, čitamo sledečo dogodbo o avstrijskem feldcajgmajstru baronu Ringelshaimu. Ta je imel slugo, ki je kradel generalu smodke. Konec meseca je poklical general slugo ter je z njim napravil račun. „Tvoj račun je v redu“, je dejal, „izdal si iz svojega za mene 9 gld. 10 kr. Tvoja mesečna plača znaša 20 gld. torej skup 29 gld. 10 kr. Od tega odračunim 25 smodk po 40 kr., je 10 gld. — tukaj torej imaš 19 gld. 10 kr.“ — „Ali ekselencia“, je ugovarjal generalov sluga. — „No, kaj hočeš? Ali se ti zdijo moje smodke drage? Da, da, ljubi moj, jaz pušim smodke le po 40 kr., če hočeš cenejše, moraš si jih kupiti v trafiki“.

— **Stanovanje dolžnice zažgal** je neki Leopoldini Enwuch, trgovski sluga v Požunu. Sluga je prišel po 150 K, ki jih je bila dolžna. Dolžnica je prosila, naj bi se ji za plačilo podaljšal rok. Vsled tega se je pa sluga Jožef Czepe tako razjezil, da je popadel sekuro in začel razsekavati pohištvo dolžnice. Nato je polil razsekano pohištvo s špiritom in je zažgal. Dolžnica je upila na pomoč, vsled česar je Czepe pobegnil in se usedel v izvoščka, hoteč pobegniti. Toda policaji so voz ustavili, hoteč požigalca prijeti, a ko je Czepe videl, da policiji ne bo ušel, zasadel si je nož v prsa. Težko ranjenega so odpeljali v bolnico.

— **Cesarjevo darilo laški kraljici.** Naš cesar je dobil pred kratkim od laškega kralja dva divja kozla (kozoroga) za schönbrunski zverinjak. Za zahvalo je poslal sedaj cesar laški kraljici par lepih, šestletnih lipičanskih sivcev in krasno damsko kočijo.

— **Kača v želodcu.** Štiriletni fant hišarja v alsaško-lotringski občini Winkel je zelo trpel. Trebuh je očitno rastle in kazala se je pri njem posebna slast do jedi. Kljub temu ni bil — razun trebuha — debelejši, ampak videlo se je, da hira. Fant je nemirno spal, težko dihal in stariši se se bali, da se bo zadušil. Nekega jutra, ko so pristopili k postelji tega otroka, so se ustrašili, ko so videli poleg njega kačo 30 cm dolgo, ki je fantu prišla iz ust. Od tega časa se je vrnilo zdravje, trebuh je bil normalen in fant se je dobro počutil. Sodi se, da je prišla v želodec z vodo. — Ta slučaj je sicer čuden, pa ni edini v tej vrsti. — Pred letom je bil v pariškem zavodu „maison santé“ operiran neki 14letni deček, ki je imel v želodcu kačo od devetega leta.

— **Tri korake proč.** Ker se trpinčenje vojakov v nemški armadi čimdalje bolj širi, a to posebno na vežbališčih, je izdal general Lindequist za svoje garnizije strogo povelje, da morajo podčastniki, ki vežbajo moštvo vedno stati tri korake od istih. Častniki morajo na vežbališčih posebno na to paziti. Kaj pa se godi po vežbanju, ko v sobah ni več razdalja treh korakov med ubogim rekrutom in jezljivim korporalom, zato se general ne briga. Da se le javno ne godi.

— **Čudež.** Neki trgovec v Moskvi je imel udovi po svojem združniku izplačati 2500 rubljev. Ali trgovec se je ustavljal ter trdil, da je ta znesek izplačal že pokojniku. Udova pa mu ni verovala in trdila, da ni ničesar plačal. V tem je trgovec vzel v roko gorečo svečo, postavil se je pred podobo Matere Božje, ter dvignil desnico k slovesni prisegi. Komaj pa je izrekel: „Prisegam Bogu Vsevedočemu, Mariji Njegovi materi in vsem svetnikom“ — ga je v tem hipu zadela kap; desna roka mu je takorekoč olesenela. Zdaj leži na postelji nevarno bolan, a roko vedno vzdiguje kvišku; ne morejo mu jo upogniti. Velika množica ljudstva obdaja njegovo hišo in vsi govore o božji kazni, ki je zadela krivoprisežnika.

— **Starost živalij.** Slon učka največjo starost 150 do 200 let, papiga, vrana in labod 100 let, enako orel in pav, gos 50 let, konj 40 let, pes in rak 25 let, mačka 18 let, koza in ovca 10 let, domači zajec 8 let, poljski zajec 7 let, čebela pa živi poleti le 6 tednov, le one čebele, ki prezimujejo, ostanejo delj časa pri življenju.

— **Najtežja ženska.** V Novem Jorku je umrla nedavno gospa D. Winslov v starosti 40 let. Pokojnica je bila 380 funtov težka; v premeru je merila 4 čevlje in šest palcev, dočim je bila 5 čevljev in 8 palcev visoka. Naravno, da so morali za njo napraviti posebno krsto. Ker je umrla v tretjem nadstropju, morali so krsto z vrvmi skozi okno poslati v sobo in na isti način pokojnico poslati tudi na ulico v mrtvaški voz.

— **Kako je otroke utrditi zoper prehlajenje.** Da se prepreči običajno kašljanje, nahod in vratne bolezni pri otrocih, treba jih je že v rani mladosti utrditi. Pred vsem se jim ne sme ovijati vratu, navaditi jih je treba, da dihanje po dnevu in tudi v spanju le skozi nos, ne pa skozi usta. Dihanje skozi usta pa je tudi poleti škodljivo, ker vdihamo s prahom razne bacile, a tudi pljuča se ne napolnjujejo, kakor je potrebno za razvoj organizma. Vrat in prsi naj se otrokom vsako jutro z mrzlo vodo umivajo, oziroma drgnejo. Ako so le dovolj oblečeni, puščati jih je brez pomislekov tudi v najhujši zimi na zrak.

— **Živali in brzojav.** Potovalec Blanchon pripoveduje, da v Indiji in južni Ameriki smatrajo opice brzojavne droge za telovadsko orodje ter se kratkočasijo. — Pred kratkim pa niso mogli med postajama Spalding in Burne v Severni Ameriki voziti železniški vlaki, ker je bil brzojav pretrgan. Neki labod se je zapletel v brzojavne žice in tako so se žice dotikale ter pretrgale brzojavljanje. — V Švediji pa gradijo okoli brzojavnih drogov meter visok zid in to radi medvedov, ki smatrajo brnenje v brzojavnih drogih za brnenje čebel v panju in izpodkopavajo droge, da dobé strd.

— **Znamenje slabih časov.** V prvih desetih mesecih tekočega leta so dohodki iz tobačnega monopola zelo nazadovali. Razpečalo se je več le cenih smodk in svalčic, dočim se je dragih vrst mnogo manj prodalo kot lansko leto. Tobak pipe, ki je dosedaj padal, se je letos nenavadno povzdignil. Kadilci se zopet zatekajo k pipi, ker so jim smodke predrage. Drugo znamenje slabih časov je, da so se dohodki loterij, ki so dosedaj padali, letos zvišali, a tretji dokaz pa je, da se je preko Hamburga izselilo v Ameriko 104.834 oseb, to je 26.760 oseb več kot lani.

— **Kako je Mark Twain zaslužil prvi svoj denar.** Prijatelj je vprašal tega ameriškega humorista, ali se še spominja, s čim si je zaslužil prvi denar? „O da, še prav živo se spominjam“, je odgovoril humorist. „Ko sem hodil v šolo, je bila navada, da je pela palica za vsak prestop. Posebno hudo je bilo prepovedano poškodovati klopi. Kdor se je proti tej prepovedi zagrešil, dobil jih je pošteno porcijo po koži, ali pa je plačal 5 dolarjev. Enkrat sem se lotil tudi jaz pulta ter sem imel izbirati med telesno in denarno kaznijo. Izpovedal sem se spokorjeno očetu, ki mi je tudi dal 5 dolarjev, kar je bilo za one čase veliko denarja. In na ta način sem si zaslužil prvi denar.“

Loterijske srečke.

V Brnu dne 10. decembra t. l.: 19, 75, 35, 76, 1.
Na Dunaji dne 6. decembra t. l.: 55, 8, 59, 40, 63
V Gradci dne 6. decembra t. l.: 19, 50, 86, 78, 63.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 12. decembra 1902. Pšenica K 8 — h, rž K 6 50 h, ječmen K 6 50 h, oves K 6 50 h, ajda K 9 — h, proso K 7 50 h, turšica K 8 — h, leča K 9 — h, fižol K 11 — h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Najnižje cene.

Preobleke.

Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

36

Ravnokar je izšla
v zalogi J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani

Velika in Mala

PRATIKA

za navadno leto

1903,

ki ima 365 dni.

Na svetlo dala c. kr. kmetijska družba.

J. Blasnikova „Velika Pratika“ in „Mala Pratika“ katero izdaja c. kr. kmetijska družba že nad pol stoletja in katera izhaja od svojega rojstva že čez sto let, je torej edino le prava, starodavna „Pratika“, katero je toliko let skrbno urejal rajni prvoboritelj Slovencev, dr. Janez Bleiweis in v. č. g. župnik Blaž Potočnik ter razni drugi učenjaki duhovskega in svetnega stanu. Ta „Pratika“ ima na prvi strani podobo sv. Jožefa kot uradno potrjeno varstveno znamko. Zatorej zahtevajte le zmiraj Blasnikovo „Veliko Pratico“ vsako drugo zavrinite, kot nepravo.

„Velika Pratika“ stane 24 vin., „Mala Pratika“ pa 20 vin.